

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1975

BRNO 1977

K datování této části hradiště nám slouží především keramika, která jen s nepatrnými výjimkami může být datována do 11. a 12. století. Tuto dataci podporuje také nález v jedné z jam /č. 21/, který tuto jamu a tím i zhruba celou vrstvu datuje do doby po polovině 11. století. Jde o nález stříbrné mince uherského krále Ondřeje II /viz expertiza T. Kučerovské/. Jen několik střepů, procento dataci neovlivňující, bychom mohli přiřknout předcházejícímu století.

Podle malty na kamenech z hrady můžeme předpokládat, že někde v okolí hradiště nebo přímo v některých místech na hradišti se nacházely objekty staršího, snad velkomoravského osídlení /současného s pohřebištěm na Pískách/. Při povrchovém průzkumu plochy hradiště podobný objekt nebyl ani náznakem zjištěn. Na zkoumané ploše pak se v písku nejevily jiné zásahy než mladohradištní. Přesto bude nutné v příštích letech prosondovat rostlý písek, neboť na starší osídlení pod návěsemi nám ukazují trámy nalezené pod valem.

Toto zajímavé hradiště v nivě řeky Dyje si ještě vyžádá několikaletý průzkum nejen archeologa, ale také řady odborníků z dalších odvětví. Svou pomoc při komplexním průzkumu nám přislíbil prof. dr. J. Štelcl a dr. J. Malina z Přírodovědecké fakulty UJEP v Brně, dr. T. Kučerovská z Numismatického oddělení Moravského musea v Brně a zvláště dr. A. Zeman a prom. geol. P. Havlíček z Ústředního ústavu geologického v Praze, jimž za nabídnutou spolupráci upřímně děkují.

Grabung des Burgwalles Petrova louka bei Strachotín im Jahre 1975 /Bez. Břeclav/. Im Jahre 1975 hat man auf dem Burgwall Petrova louka bei Strachotín die archäologischen Grabungen im Zusammenhang mit Rettungsaktionen in der Dyje-Aue vor dem Beginn des Stauseebaues des Wasserwerkes an der Dyje-Nové Mlýny neu aufgenommen. Im nördlichen Teil der Lokalität wurde durch eine schmale Sonde der Wall durchschnitten. Die Situation deutet an, dass die Befestigung auf einer Sandaufschüttung errichtet worden war, auf deren Gipfel eine Steinmauer erbaut wurde und von innen war sie über einen Schotterkorridor zugänglich. Im Inneren des Burgwalles befanden sich ausser jungburgwallzeitlichen Gruben einige Feuerherde. Unter den Funden war häufig Eisenschlacke. Eine Münze des ungarischen Königs Andreas II. aus der Mitte des 11. Jahrhunderts datiert die Schicht in das 11. Jahrhundert, nach der Keramik kann man schliessen, dass der Burgwall noch im 12. Jahrhundert existierte.

GEOMORFOLOGICKÁ POZICE LOKALITY STRACHOTÍN PĚTROVA LOUKA

/ okr. Břeclav /

Antonín Z e m a n, Pavel H a v l í č e k, ÚÚG Praha

Výkop situovaný v roce 1975 na jižním okraji Strachotína zastihl část opevněné slovanské osady s ochranným valem a příkopem po obvodu. Stavitelé tohoto objektu využili plochého přesypu navátého písku vejčitého půdorysu s delší osou 1,2 km dlouhou a kratší osou v délce přibližně 700 m. V době, kdy byla osada budována byl přesyp relativně výše nad dnem údolí než v současné době. Byl to stav z období před rozsáhlou sedimentací povodňových hlin. Ochranný val byl budován tak, že jeho jádro tvoří navátý písek /náměty a postřehy vyplývající z geologického pozorování bude třeba dále prověřit v dalších výkopech provedených v prostoru slovanské osady, případně v jejím okolí a rozpracovat je./ . K jeho zpevnění bylo použito materiálu z výkopu ochranného příkopu po obvodu valu. Stopy tohoto opevnění nacházíme prakticky po celém obvodu přesypu navátého písku. Místy se jedná o prosté využití slepých ramen, místy je vyhlouben umělý příkop. Je velmi závažnou otázkou, proč tento vodní příkop není zaplněn povodňovými hlinami z mladšího období. Je vůbec otázkou, jaká byla funkce tohoto objektu a jak souvisí se slovanskou osadou. To je jeden z problémů, kterému by měla být věnována pozornost v dalších letech. Stavitelé valu v nejsevernější části osady, kde byl prováděn výzkum v roce 1975 dr. Kostelníkovou, využili materiálu vykopaného při stavbě příkopu ke zpevnování náspu. S ohledem na paleoklimatickou rekonstrukci by se při geologickém výzkumu společně s archeologickým výzkumem mohla řešit otázka, zda v době, kdy byl příkop hlouben, byl naplněn vodou, nebo zda byl suchý. Materiál vykopaný z příkopu byl čistý štěrkopísek bez příměsí povodňových hlin. Ke zpevnění valu bylo dále použito materiálu přineseného člověkem do nivy, nebo materiálu přemístěného z objektů, které v nivě existovaly již dříve. Jedná se především o různé zrnitostní variety paleogenních pískovců a řidčeji se vyskytující vápence a valouny křemene a krystalických hornin. Zajímavé bylo zjištění reutilisace pískovcových kamenů ze staveb, jejichž zdivo bylo tne-leno maltou. To dokládají malty na některých kamenech valu. Na ploše obnažené výkopem byly nalezeny zbytky hrnčířských surovin, jíly a slíny a různé velké úlomky svoru. V závěrečných fázích výzkumu zjistila dr. Kostelníková v bazální části valu budovaného na přesypu trámy. S ohledem na skutečnost, že navátý písek při běžném geologickém posouzení ve výkopu nejevil známek porušení lidskou činností, domníváme se, že trámy patrně pocházejí z nějaké starší fáze osídlení nivy Dyje. S konečnou platností by však tuto otázku rozhodlo chronometrické datování pomocí metody C¹⁴.

Geomorphologische Situation der Lokalität Strachotín - Petrova Louka /Bez. Břeclav/. Die befestigte slawische Niederlassung bei Strachotín ist auf einer angewehten Sanddüne situiert. Den Wallkern bildet angewehter Sand ; zu dessen Festigung be-

nützte man Schotter sand ohne Beimengung von Überschwemmungserden. Weitere Bestandteile der Befestigung waren verschiedene körnige Variäten paläogener Sandsteine, seltener vorkommende Kalksteine, Quarzrollsteine und kristallische Gesteine. Eine interessante Feststellung ist die Reutilisation von Sandsteinen aus Bauten, deren Gemäuer mit Mörtel verbunden war. Auf der Grabungsfläche fand man Lehm und Mergel und Bruchstücke von Glimmerschiefer. Die Balken, die im basalen Wallteil abgedeckt wurden, stammen vermutlich aus einer älteren Besiedlungsphase, denn der angewehrte Sand im Wall äusserte keine Merkmale einer menschlichen Tätigkeit.

ZJIŠŤOVACÍ VÝZKUM SLOVANSKÉHO OSÍDLNÍ HOSTÝNA, OBEC CHVALČOV

/ okr. Kroměříž /

Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno

Vrchol Hostýna je znám především osídlením z doby halštatské a laténské, kdy zde bylo vybudováno rozsáhlé keltské oppidum. Již z dřívějších náhodných nálezů byly z Hostýna známy i předměty náležející do hradištního období, a také při systematickém výzkumu AÚ ČSAV v Brně, který zde od roku 1970 pod vedením dr. K. Ludikovského, ČSc probíhá,¹ byly zjištěny ojedinělé zlomky slovanské keramiky. Proto byl od 18. srpna do 29. září 1975 podniknut na Hostýně zjišťovací výzkum s cílem zjistit rozsah, intenzitu i přesnější časové určení slovanského osídlení Hostýna.

Výzkum se soustředil na okraj vrcholové plošiny v prostoru severně od kostela. Zde byly již v roce 1973 učiněny ojedinělé nálezy středohradištní keramiky. Ve vrstvách nad souvislými plochami kamenných rozpadů i mezi nimi se skutečně v sondách podařilo zachytit doklady slovanského osídlení - zlomky keramiky, která se svým provedením, materiálem a výzdobou hlásí již do období velkomoravského. Kromě středohradištních artefaktů byly získány i úlomky mladohradištní keramiky a fragmenty nádob s profilací a výzdobou typickou pro 13. století i artefakty novověké. Zjišťovací výzkum slovanského osídlení Hostýna splnil svůj účel a prokázal osídlení lokality ve střední a mladší době hradištní.

P o z n á m k a :

1 Srov. K. Ludikovský, Keltské oppidum Hostýn /obec Chvalčov/ /okr. Kroměříž/, PV 1970, Brno 1971, 40 - 44. Průběžné zprávy o výzkumu jsou i v dalších ročnících Přehledu výzkumů AÚ ČSAV v Brně.

Feststellungsgrabung der slawischen Besiedlung von Hostýn /Bez. Kroměříž/. Aufgrund von früheren Einzelfunden aus dem slawischen Zeitabschnitt wurde auf dem Gipfelplateau von Hostýn im Raume nördlich der Kirche eine Feststellungsgrabung unternommen. Die Keramikfunde in den Schichten oberhalb der zusammenhängenden Steinerzfällen sowie zwischen diesen bewiesen eine Besiedlung der Lokalität in der mittleren und jüngeren Burgwallzeit. Weitere gefundene Bruchstücke stammten aus dem Mittelalter und Neuzeit.

DALŠÍ NÁLEZY ZE SLOVANSKÉHO SÍDLIŠTĚ U POŠTORNÉ

/ okr. Břeclav /

Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno

Odlesňovací práce na místě slovanského sídliště v trati "Štoglova jáma" u Poštorné byly na jaře roku 1975 dokončeny. Celé návrší bylo zarovnáno a byl zde znovu vysázen les.¹ Povrchový průzkum provedený dne 15. IV. 1975 přinesl další doklady slovanské keramiky, která se svým charakterem neliší od dřívějších nálezů /jednoduché vně vyhnuté okraje, výzdoba rytými vícenásobnými vlnicemi a rýhami, dna s otisky čepů hrnčářského kruhu, výzdoba několikanásobnými svíslými čárkovitými vrypy atd/. Pouze jeden okrajový zlomek se svou výzdobou hlásí do 10. století a je snad dokladem sporadického osídlení vyvýšeniny v tomto období.

Početnou kolekci keramiky získal na lokalitě s. redaktor Horák z Břeclavě a s. P. Hubený z Poštorné.² Některé zlomky keramiky z kolekce P. Hubeného vykazují již pokročilejší prvky. Kromě střepového materiálu obsahoval tento soubor i zdobený kamenný přeslen, dva kamenné brousky, dva železné nože, bronzovou pukličku a několik sílexových čepelí, jež jsou snad eneolitického původu. Nové nálezy naznačují možnost trvání slovanské osady u Poštorné až do 9. stol. a snad i další osídlení lokality v eneolitu a mladší době hradištní.

P Ř E H L E D V Ý Z K U M Ů 1 9 7 5

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhový
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : Doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : nádobka z velatického žárového hrobu ze Šlapanic
Tisk : Geografický ústav ČSAV v Brně
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejně